

**Danmarks
internationale
Vækstregion**

Udgiver:
Det midlertidige vækstforum for Region Midtjylland

Udgivelsesår: 2006

Sekretariatet for det midlertidige vækstforum
Vejlsøvej 29, 8600 Silkeborg

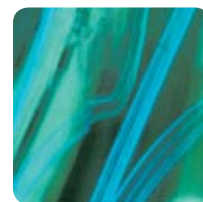
Layout og produktion:
Grafisk Service, Århus Amt, 108-06-007

INDHOLDSFORTEGNELSE

Forord	1
1. Baggrund	2
1.1. Sammenhæng med indsatsområderne i lov om Erhvervsfremme.	3
2. Et signalement af Region Midtjyllands udfordringer	4
2.1. Videnopbygning.	5
2.2. Videnoverførsel	7
2.3. Nogle områder har særlige udfordringer ...	8
3. Forslag og ideer	9
3.1. Forudsætninger for succes.	9
3.2. Vi skal alle blive dygtigere.	11
3.3. Innovation og iværksætteri.	12
3.4. Yderområdernes muligheder skal udnyttes ..	13
Medlemmer af det midlertidige vækstforum for Region Midtjylland	16

FORORD

Det har været en fornøjelse at tage del i arbejdet i det midlertidige vækstforum for Region Midtjylland. Medlemmernes engagement har været stort. Der har været en ægte vilje til at se nye muligheder i den nye geografi og det nye partnerskab.

Engagementet har været båret af en – velbegundet – optimisme. Tallene taler deres tydelige sprog. Region Midtjylland er en stærk region og kan blive Danmarks internationale vækstregion.

Men det kommer ikke af sig selv. Globaliseringen betyder, at vi vil sakke agterud, hvis vi bare kører videre i samme spor. Vi har brug for det, som jeg tror, vi er særligt gode til i Midtjylland – vi kan se de nye muligheder og udnytte dem.

Vi skal bygge videre på det bedste fra det eksisterende erhvervssamarbejde i regionen. På nationalt niveau skabes et grundlag for det videre arbejde med at skabe erhvervsudvikling i hele Danmark, bl.a. i Globaliseringsrådet. Regionalt skal vi samle bolden op og medvirke til at gennemføre de initiativer, der er relevante her i regionen, på den måde som er den rigtige for Midtjylland.

Pejlemærket er, at vi alle skal blive dygtigere og hele regionen skal have muligheden for at udvikle sig.

Vi skal forstå at udnytte det stærke partnerskab med kommuner, region, videninstitutioner, erhvervsliv og arbejdsmarkedets parter, som vækstforum repræsenterer men også at udvide partnerskabet med alle aktører, der vil arbejde for, at region Midtjylland bliver en international vækstregion.

I dette oplæg præsenteres resultatet af drøftelserne i det midlertidige vækstforum. Sammen med de analyser vi har fået udarbejdet giver vi hermed bolden videre til det nye regionale vækstforum.

Niels Nygaard

Formand for det midlertidige vækstforum for Region Midtjylland

1. BAGGRUND

Det midlertidige vækstforum for Region Midtjylland blev nedsat af økonomi- og erhvervsminister Bendt Bendtsen i efteråret 2005 på opfordring fra en lang række aktører i regionen. Regionale vækstfora nedsættes i henhold til lov om erhvervsfremme den 1. april 2006.

Formålet med at nedsætte et midlertidigt vækstforum var at sikre grundlaget for, at det regionale vækstforum efter 1. april 2006 kunne gå direkte i gang med opgaven: At udarbejde en regional erhvervsudviklingsstrategi med udgangspunkt i områdets rammevilkår og erhvervsstyrker og med fokus på yderområderne.

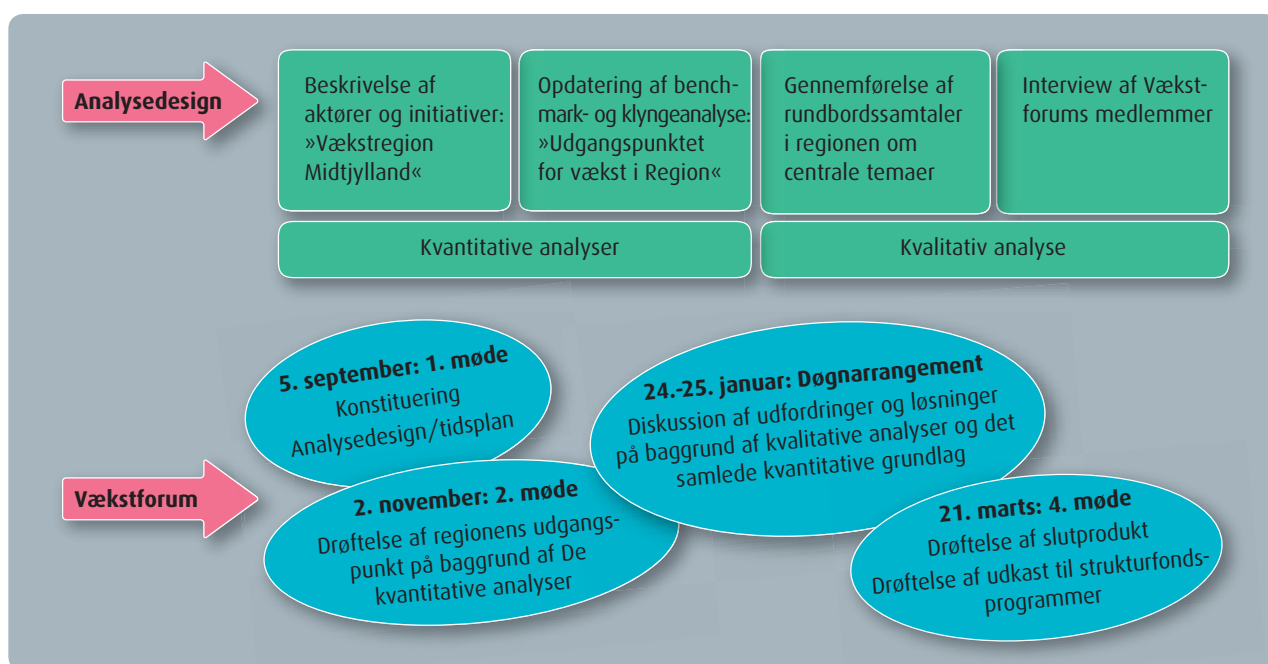
Det midlertidige vækstforum har fået udarbejdet publikationen »Vækstregion Midtjylland«, som giver et overblik over den nye region, centrale aktører og gode eksempler på initiativer og indsatser. Sammen med analyserne »Udgangspunktet for vækst i region Midtjylland« og supplerende fakta-

grundlag, der alle kan findes på hjemmesiden www.regionmidtjylland.dk, er der tilvejebragt et solidt analytisk grundlag for strategiarbejdet.

Analysen, tal og opgørelser er et vigtigt udgangspunkt, men siger ikke alt. For at komme tættere på regionens udfordringer valgte det midlertidige vækstforum at igangsætte en række **rundbordssamtaler**. Deltagerne var centrale ressourcepersoner fra regionen og var udvalgt således, at nye vinkler kunne mødes på tværs af den nye geografi og på tværs af faglige udgangspunkter.

Hver samtale fokuserede på udfordringer og mulige løsninger inden for ét af de indsatsområder, som de regionale vækstfora får ansvaret for: **Innovation, udvikling af de menneskelige ressourcer, etablering og udvikling af nye virksomheder, anvendelse af ny teknologi, turisme og yderområder.**

Med det analytiske grundlag og resultaterne fra rundbordssamtalerne var det mid-

lertidige vækstforum klar til på et **døgnarrangement** den 24.-25. januar 2006 at prioritere udfordringer og finde løsninger.

Denne publikation beskriver resultaterne af det midlertidige vækstforums arbejde. Forummet er enig i, at med det gode udgangspunkt er der grundlag for at være ambitiøse. Målet er, at **Midtjylland skal være en international vækstregion**.

Døgnarrangementets prioritering af udfordringer og udvikling af løsninger udgør sammen med analyser og referater fra rundbordssamtaler et stærkt og solidt grundlag for det kommende vækstforums arbejde med den regionale erhvervsudviklingsstrategi og handlingsplaner.

Den regionale erhvervsudviklingsstrategi og de tilknyttede aktiviteter skal delvist gennemføres ved hjælp af **strukturfondsmidler**. Derfor har det midlertidige vækstforum også taget del i at sikre, at rammerne for anvendelse af disse midler så vidt muligt udformes i overensstemmelse med de regionale behov.

Dermed er det midlertidige vækstforum klar til at give bolden videre til det vækstforum, som nedsættes 1. april 2006.

1.1.

■ Sammenhæng med indsatsområderne i lov om erhvervsfremme

Det midlertidige vækstforum har ønsket et klart fokus i den efterfølgende indsats med to hovedbudskaber på indsatsiden.

Det første hovedbudskab er, at vi **alle skal være dygtigere**. Vi skal blive klogere og det skal være nemt at få ny viden. Dermed sættes der fokus på såvel videnopbyg-

ningen, (indsatsområderne udvikling af menneskelige ressourcer og innovation) og videnoverførselen, (indsatsområderne etablering og udvikling af virksomheder og anvendelse af ny teknologi). Budskabet om, at alle skal blive dygtigere gælder for alle brancher og alle dele af regionen.

Det andet hovedbudskab er, at **yderområdernes muligheder skal udnyttes i et stærkt samarbejde med vækstcentre**. Forudsætningen for vækst er udvikling af de store byer, og derfor skal der sættes på udvikling i de store byer, så de kan fungere som vækstlokomotiver. Men det er ikke nok, at alene de større byer oplever vækst og fremgang, der skal være udviklingsmuligheder i hele regionen. Vækstforummet sætter hermed fokus på, at alle dele af regionen skal have mulighed for at udnytte deres potentialer, jf. lov om erhvervsfremmes fokus på yderområderne. **Turisme** og **fødevarer** rummer særlige potentialer også for regionens yderområder på grund af den særlige vægt og betydning sektorerne har i disse områder.

På tværs af indsatsområderne har vækstforum ønsket at skabe fokus på de afgørende forudsætninger for, at målet kan nås. Hovedbudskaberne er, at mulighederne i det stærke partnerskab skal udnyttes. Der skal fokus på koordination og samtænkning. Og vi skal lære af gode erfaringer.

Inden hovedbudskaber udfoldes gives et kort signalement af den nye Region Midtjylland set ud fra en erhvervsudviklingsmæssig synsvinkel med baggrund i de analyser, som vækstforum har fået udarbejdet, og de udfordringer, som vækstforum har fundet er de væsentligste.

2. ET SIGNALEMENT AF REGION MIDTJYLLANDS UDFORDRINGER

¹ Kilde: Erhvervsstyrkerne er udvalgt efter erhvervspecialisering baseret på ressourceområdestatistik fra Danmarks Statistik og klyngeopgørelser i »Udgangspunktet for vækst i Region Midtjylland«, Copenhagen Economics.

Region Midtjylland er ligesom det øvrige Danmark kendetegnet ved mange små og mellemstore virksomheder og færre store markante virksomheder. Når Midtjyllands særlige karakteristika skal fremhæves falder en række erhvervsstyrker i øjnene, hvor Midtjylland har en større andel af beskæftigelsen end på landsplan.¹

MIDTJYSKE ERHVERVSSTYRKER

- FØDEVARER – fra jord til bord med betydelige forskningskompetencer
- TRÆ OG MØBEL – et konkurrenceudsat erhverv
- TEKSTIL OG BEKLÆDNING – fokus på design og markedsudvikling, har vist vej i globaliseringen
- METAL OG PRODUKTIONSTEKNOLOGI – og store markedsledende virksomheder
- ENERGI – globalt markedsledende inden for vindmølleproduktion
- IKT – med stadig stigende forskningsmæssig forankring
- SUNDHED – et velfungerende offentligt-privat samspil
- ÅRHUS HAVN – som grundlag for vækst

Det er et udsnit af et billede, som de fleste nok kan genkende. Men billedet varierer. Eksempelvis fylder IKT, forretningsservice m.v. meget i den østlige del af regionen, mens metal, tekstil og møbler fylder meget i den vestlige del.

Væsentligt for et samlet billede af regionens styrker er, at styrkerne ikke er eller skal ses som afgrænsede brancher men som sammenhængende værdikæder, hvor udvikling, produktion og service hænger sammen. Og sammenhængene ændrer sig. Eksempelvis taber træ og møbler i Midtjylland terræn i forhold til landet som helhed. Tekstil har for år tilbage flyttet fokus fra produktion til produktionsforberedelse, opfølgning og salg. Fødevarer sektoren finder nye muligheder i udnyttelse af biomasse.

De styrker, som ikke kun baseres på fysiske produkter, får stadig stigende betydning for regionen som helhed. Det giver yderligere fokus på det handelsmæssige talent, viden om ledelse og organisation og om design. Regionens viden på disse områder er en styrke i sig selv, men kan samtidig skabe udvikling på tværs af øvrige erhvervsstyrker og sektorer.

Tilsvarende har regionens forskningsmæssige styrker stigende betydning for udviklingen i erhvervslivet bl.a. skaber viden om nanoteknologi og IKT nye muligheder i et samspil med regionens erhvervsstyrker.

JYLLAND OG REGIONENS

2.1.

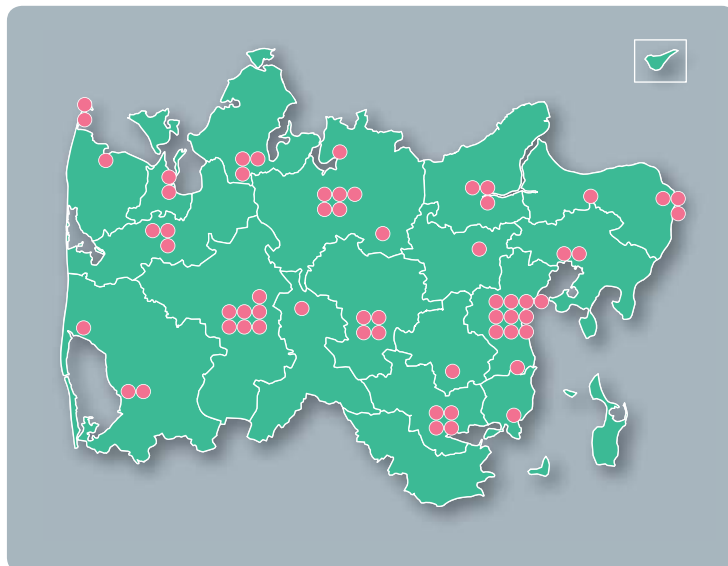
■ Videnopbygning

Regionen har en række uddannelsesinstitutioner, hvor de to kort på siden giver et overblik over nogle af disse.

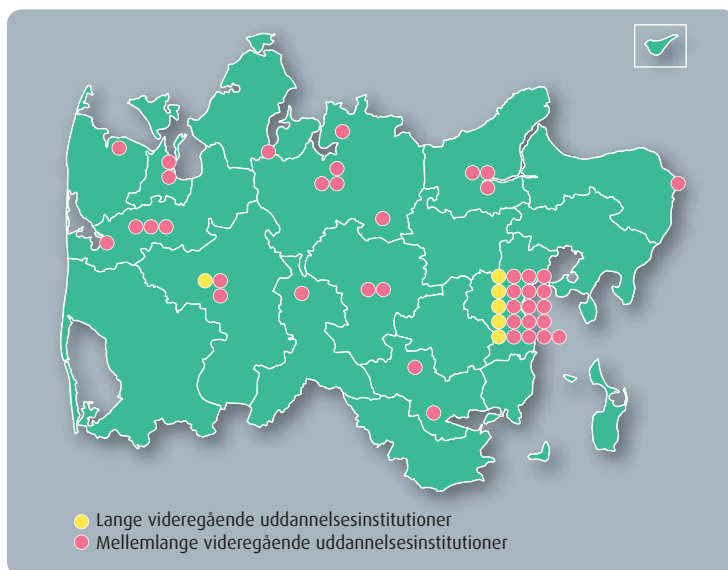
Ungdomsuddannelser og til dels erhvervsfaglige uddannelser er spredt i hele regionen, hvorimod lange videregående uddannelsesinstitutioner grupperer sig omkring Århus.

Midtjyllands udfordringer m.h.t. uddannelsesniveau, formelle og uformelle kompetencer er ikke meget forskellige fra de udfordringer, som hele Danmark står over for.

Men udfordringerne er alvorlige. Næsten 30 pct. af arbejdsstyrken har ikke en erhvervskompetencegivende uddannelse, og 20 pct. af en ungdomsårgang får ingen erhvervsrettet uddannelse. Samtidig er der en stigende efterspørgsel efter beskæftigede med en videregående uddannelse også i Region Midtjylland. Der er et behov for øget uddannelse og ikke mindst efteruddannelse af hele arbejdsstyrken.

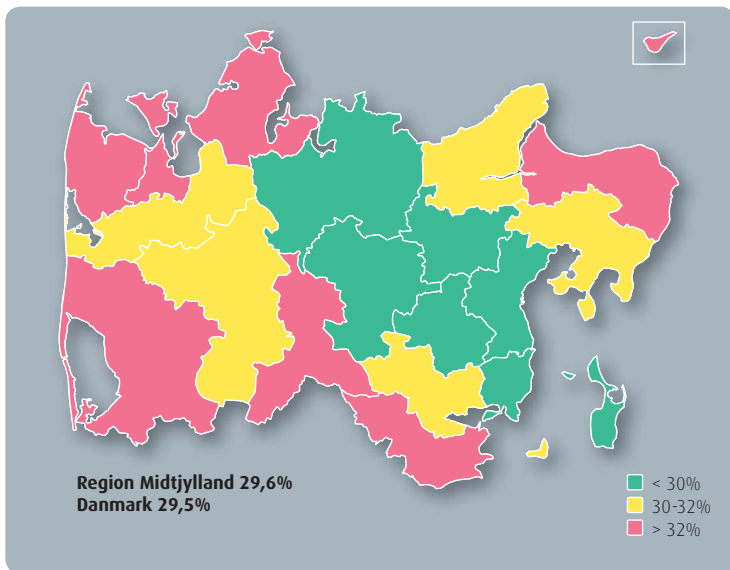

Kort over uddannelsesinstitutioner i Region Midtjylland, der udbyder erhvervsuddannelser m.v.

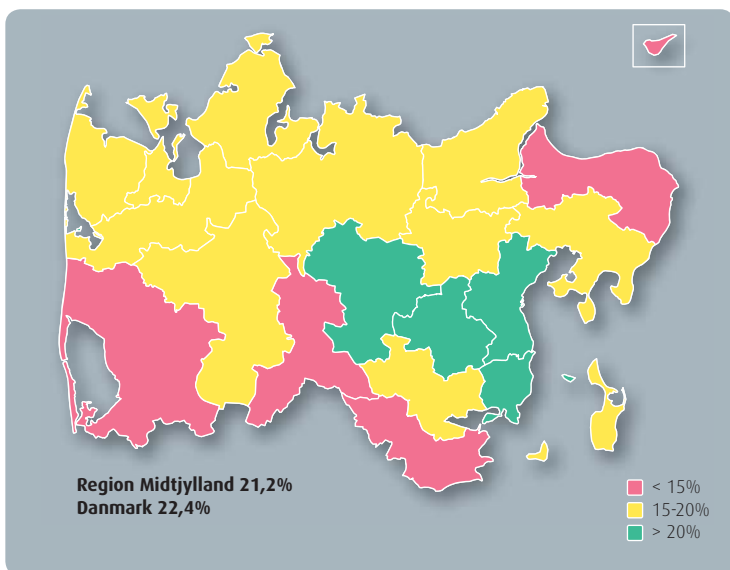
Kort over uddannelsesinstitutioner i Region Midtjylland, der udbyder mellemlange og lange videregående uddannelser

Andel af arbejdsstyrken uden erhvervkompetencegivende uddannelse 2004 (ufaglærte)

Det er ikke nødvendigvis et problem for den enkelte medarbejder her og nu ikke at have en erhvervkompetencegivende uddannelse. En medarbejder kan udmærket være en velkvalificeret medarbejder uden en formel uddannelse i kraft af sine uformelle kompetencer. Men uden papirer er det vanskeligere at komme videre. Figurene viser vores udgangspunkt. Figurene viser også, at udfordringen har forskellig styrke i de forskellige dele af regionen.

Andel af arbejdsstyrken med mellemlang og lang videregående uddannelse som højst fuldførte uddannelse 2004

2.2.

■ Videnoverførsel

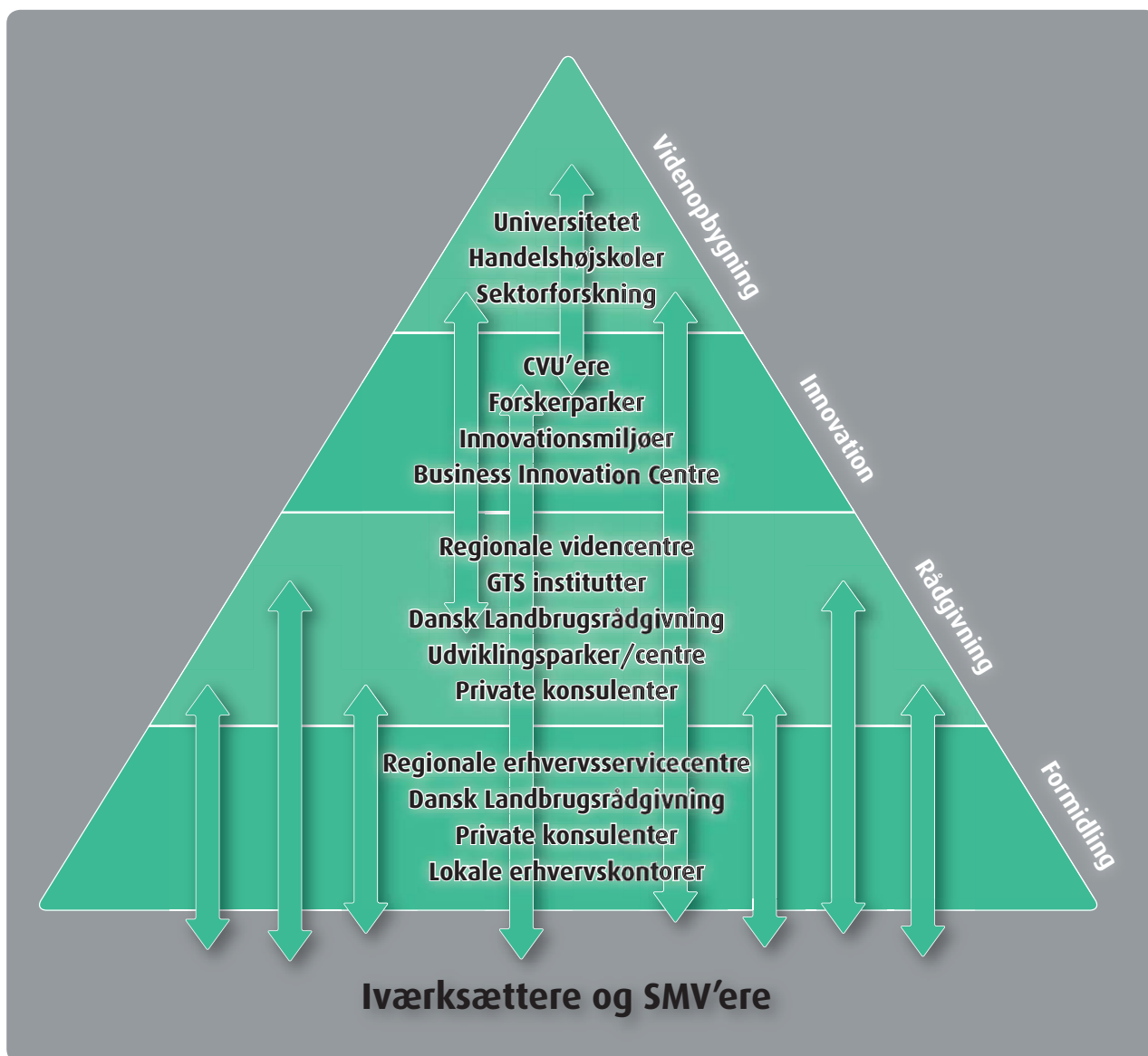
Der er mange aktører, der bidrager til at overføre viden fra institutionerne til virksomhederne, og som dermed bidrager til at styrke iværksættere og virksomheder i deres udvikling. Uddannelsesinstitutionerne er ét element, men der er mange flere.

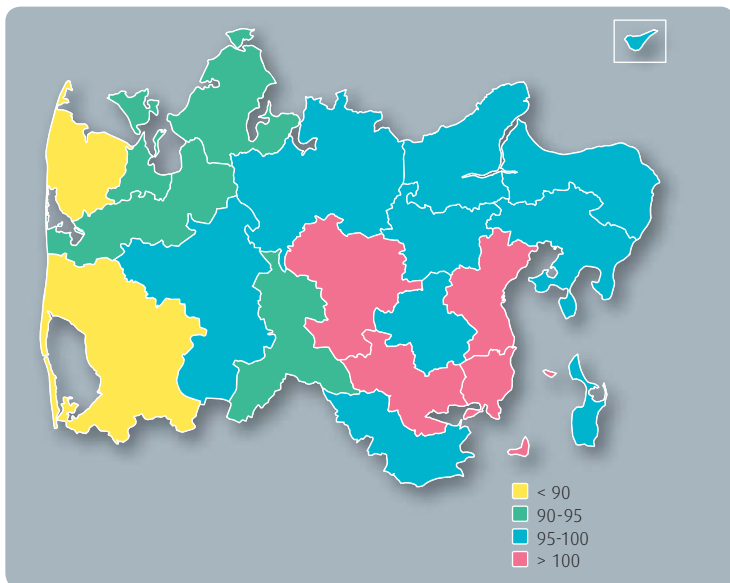
På trods af de mange mulige samspilsparter og formidlere er der mange virksomheder,

som fortsat ikke får den hjælp, der kan bringe dem videre. Uanset hvilken af de mange aktørgrupper man undersøger kontakten til, er der en stor gruppe af virksomheder, der ikke er i kontakt med vidensystemet. Eksempelvis er 80 pct. af virksomhederne i Region Midtjylland uden kontakt med universiteter og sektorforskningsinstitutter. ²

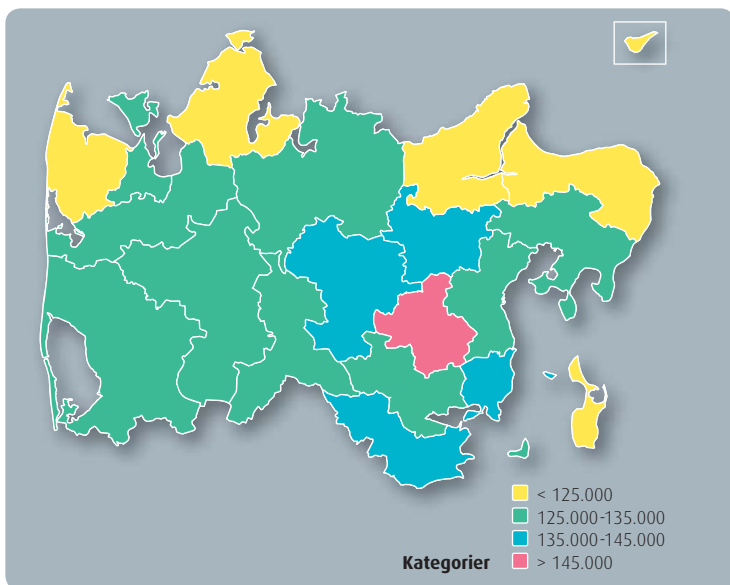
² Kilde: Center for Erhvervsforskning, Aalborg Universitet

Nettotilflytning 2001-2003 (antal tilflyttere pr. 100 fraflyttere)*

*Skattepligtige personer 15 år og derover

Erhvervsindkomst¹ pr. indbygger fordelt på kommuner i Region Midtjylland.

¹Erhvervsindkomst er sammensat af lønindkomst, nettooverskud af selvstændig virksomhed og af indkomst/fradrag fra medarbejdende ægtefælle. Erhvervsindkomst vurderes i nyere undersøgelser som det bedste mål for regional værdiskabelse og velstand. Den får ikke alt værdiskabelse med, som en regional BNP vil kunne vise, men det er opfattelsen at det regionale mål for BNP rummer for store usikkerheder til at kunne bruges.

2.3.

■ Nogle områder har særlige udfordringer

Gennemgangen på de foregående sider illustrerer regionens forskellighed både m.h.t. uddannelsesniveau og uddannelsesinfrastruktur.

Sidstnævnte afspejler befolkningstætheden, men er også ét blandt flere udtryk for de forskellige forudsætninger, der er for udvikling i forskellige dele af regionen.

Forskellen i forudsætninger hænger bl.a. sammen med afstande til regionens vækstcentre. Antal kilometer er ikke det eneste relevante mål for afstand. Afstande måles i ligeså høj grad i tid, og tallene viser, at vi er villige til at pendle længere og længere. Hvilke områder der er langt væk fra centrene vil således ændres over tid.

Kommunerne er således ikke isolerede øer. Mennesker flytter sig over grænserne efter job, uddannelse og oplevelser.

To sektorer har særlig betydning for yderområderne, turisme og fødevarer. De fylder forholdsvis meget i de lokale økonomier og har også en indirekte betydning bl.a. medvirker turismen til at sikre et servicegrundlag i yderområderne i form af butikker m.v. også uden for turistsæsonen.

De to sektorer står også over for særlige udfordringer. Turismesektoren er kendetegnet ved forholdsvis mange sæsonarbejdere, og et lavt uddannelsesniveau blandt de ansatte. Hele fødevarersektoren står over for nye udfordringer bl.a. som følge af omlægningen af landbrugsstøtten.

3. FORSLAG OG IDEER

I dette afsnit præsenteres forslag og ideer fra drøftelserne i det midlertidige vækstforum. Drøftelserne har taget udgangspunkt i udarbejdede analyser og rundbordssamtaler blandt centrale aktører i regionen. Samlet giver det et solidt grundlag for arbejdet i det kommende regionale vækstforum.

3.1.

■ Forudsætninger for succes

Det er ikke nok med en strategi. Det er ikke nok med gode ideer. Helt afgørende er, at de gode ideer bliver til virkelighed. Vi skal være mere opmærksomme på, at de gode ideer ofte er udtænkt – de skal bare udbredes. Udbredelse kræver en vedholdende indsats. Og udbredelse kræver en lang række aktive medspillere.

Et regionalt vækstforum er et **stærkt partnerskab**. I vækstforum træffer kommuner, region, arbejdsmarkedets parter, videninstitutioner og erhvervsliv fælles beslutninger på baggrund af en fælles langsigtet strategi for regionens erhvervsudvikling.

Hvis deltagerne kan sikre opbakning fra de øvrige aktører i regionen med udgangspunkt i eget netværk er grundlaget til stede for en samlet slagkraftig indsats til gavn for vækst i regionen. Men mange aktører skal inddrages, og **dialog er afgørende**: På tværs af den nye regions geografi og på tværs af sædvanlige synsvinkler på den regionale er-

hvervsudvikling. Det midlertidige vækstforums klare signal om erhvervslivets vilje til at tage ansvar for den regionale udvikling er et vigtigt bidrag til den dialog.

I lov om erhvervsfremme er fastlagt en række indsatsområder, hvor vækstforum fastlægger strategien og finansierer indsatser. Men vækstforum vil naturligt have holdninger på en lang række andre områder af betydning for væksten i regionen.

Det midlertidige vækstforum finder det således afgørende, at der udarbejdes en sammenhængende infrastrukturplan for den nye region, såvel den fysiske som den digitale, som forudsætning for bosætning, uddannelse og virksomheds-etablering i hele regionen.

I vækstforums videre arbejde med den samlede udvikling af regionen er det væsentligt at holde sig for øje, at forskellige dele af regionen har forskellige karakteristika og styrker. En hovedudfordring bliver at sikre, at væksten i centrene fastholdes og spredes til de øvrige områder, så Region Midtjylland bliver en sammenhængende region.

Vækstforum kan ikke gennemføre indsatserne alene. Realiseringen af erhvervsudviklingsstrategien er afhængig af deltagerne i partnerskabet og deres netværks aktive medspil. Fremtiden vil vise, om mulighederne i det stærke partnerskab udnyttes.

Det midtjyske partnerskab skal også formå at arbejde udover regionens grænser, idet der findes relevante samarbejdspartner i de

øvrige jysk-fynske regioner, i andre danske regioner eller uden for landets grænser.

Overalt i regionen, i andre regioner og andre lande er der **gode eksempler** på, at viden kommer ud til virksomheder og gør nytte. Eksempler på at utraditionelle metoder kan få også unge, som ikke af sig selv kommer i gang, ind i et uddannelsesforløb. Og eksempler på at mindre bysamfund uden de »rigtige« forudsætninger i form af vel-fungerende infrastruktur etc. tiltrækker tilflyttere.

De gode erfaringer skal bruges af andre. Det, vi ved virker, skal ud at virke hos flere virksomheder, flere uddannelsesinstitutioner og for det enkelte menneske.

Tit er det, den enkelte står og mangler, noget vi allerede har, måske et andet sted i regionen – men det er ikke til at få øje på. Det skal vi gøre bedre. Ved at bruge flere kræfter på at **udbrede de bedste erfaringer** forhindrer vi også opbygning af parallelle systemer og spildte kræfter på at opfinde samme løsninger flere steder. Vi skal arbejde systematisk og kontinuerligt med store sammenhængende satsninger.

Hvis vi bruger flere kræfter på at udbrede kendskabet til de gode erfaringer, gode eksempler og gode tilbud, har vi også et grundlag for at skabe den nødvendige begejstring og tro på, at det kan lykkes. Hvis Region Midtjylland skal være Danmarks førende vækstregion: Skabe endnu flere vækstvirksomheder og førende videninstitutioner, der kan sikre en endnu mere veluddannet arbejdsstyrke, skal der begejstring og gå på mod til hos alle virksomheder, institutioner, myndigheder og borgere.

Men vi skal selvfølgelig også løbende **tænke nyt** i Region Midtjylland. Ikke alle udfordringer har et svar endnu. Hvor der er behov for nye svar, skal der sættes nye **eksempelprojekter** i gang, så de nye svar kan blive fundet og blive kendt i hele regionen.

I processen er det vigtigt, at vi gør det til en del af en særlig midtjysk kultur ikke blot at se nye muligheder og udnytte dem, men også at kunne gøre det i et **åbent samspil** med andre, frem for at kortene holdes tæt til kroppen. Det gælder i virksomhedsnetværk, mellem institutioner, i samspillet mellem det offentlige og det private og i samspillet mellem vækstcentre og yderområder.

Vi skal gå til opgaven med et åbent sind. En lang række opgaver har naturlige opgaveansvarlige. Eksempelvis kommunernes ansvar for erhvervsservice og folkeskolen eller universiteternes ret til at fastlægge egen strategi er ikke til diskussion. Men hvis ikke alle aktører åbent kan bringe sine bidrag til opgaveløsningen ind i en sammenhæng, er det vanskeligt at skabe optimale løsninger for virksomhederne.

3.2.

■ Vi skal alle være dygtigere

Globaliseringen medfører, at alle skal blive dygtigere, på alle niveauer. Vi skal ikke kun blive klogere, men også dygtigere til at tænke nyt og finde nye muligheder og løsninger. Kreativitet er afgørende. Det gælder både borgere og virksomheder. Det skal være nemt for alle at få ny viden.

Videnopbygning fra folkeskole til universitet er den grundlæggende forudsætning. Uddannelsessystemet skal imidlertid ikke bygge viden op isoleret fra omgivelser og virksomheder. Det er væsentligt at sikre en sammenhæng mellem arbejdsstyrkens uddannelser og erhvervslivets behov både nu og i fremtiden.

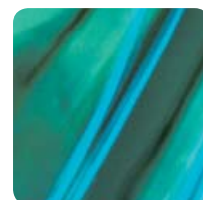
Uddannelsessystemet skal være af høj kvalitet, være sammenhængende og overskueligt uden blindgyder. Det skal være muligt at komme videre uanset, hvor man står. Og nemt at komme i gang.

Det betyder at:

- **Folkeskolen skal være af høj kvalitet.** Gode lærere skal have den nødvendige uddannelse og efteruddannelse og den ledelse de har brug for. Bygningerne skal være egnede til at modtage tidssvarende undervisning. En dialog om andre måder at drive folkeskole på er nødvendig for at skabe nye løsninger.
- **Samspillet mellem folkeskolen og erhvervslivet skal forbedres.** Måske er der

behov for flere gode eksempler, som kan udbredes til andre.

- **De lange videregående uddannelser skal sikres kritisk masse** for at opretholde et højt fagligt niveau, herunder opretholde og udvikle det internationale udsyn. Ungdomsuddannelser og erhvervsfaglige uddannelser skal derimod være til stede i hele regionen.
- **Forpligtende samarbejde mellem uddannelsesinstitutioner skal udbygges** for at sikre ikke kun kvaliteten, men også overskueligheden.
- **Integration mellem sektorforskningsinstitutioner og lange videregående uddannelsesinstitutioner** i regionen skal gennemføres, fordi der er sammenhæng med regionens erhvervsstyrker.
- **Det nye vejledningssystem skal udvikles** både vejledningen i overgangen mellem uddannelsessystemets forskellige niveauer og i forhold til, at så mange som muligt af de unge går i gang med en uddannelse. Der er et udviklingspotentiale i en øget samordning mellem vejledningen på den enkelte uddannelsesinstitution og vejledningen, der er forankret i vejledningscentrene.
- **Der skal skabes flere ikke boglige indgange til uddannelsessystemet.** Når man bruger fx traineeordninger får man fat i unge, som viger tilbage fra de almindelige indgange til uddannelsessystemet. Her har virksomhederne et stort ansvar – med vel fungerende modeller har de mulighed for at nå de unge og kan med fortsat fokus på den enkelte trinvis hjælpe ham eller hende videre i uddannelsessystemet.

- **Anerkendelse af realkompetencer og merit skal ske i praksis.** I virkelighedens verden er der meget arbejde tilbage.
- **Der skal udbydes trindelte uddannelser.** For mange mennesker er det uoverskueligt at gå i gang med et meget langt forløb.
- **Efteruddannelse skal være tilgængelig for alle uddannelsesgrupper,** også for personer med en lang videregående uddannelse. Et samlende akademisk efteruddannelsesinitiativ kan være en mulighed, der kan videreudvikle området.
- **Der skal fokus på livslang læring**

3.3.

■ **Innovation og iværksætteri**

Innovation og iværksætteri skaber grundlaget for fremtidens vækst. Innovation skabes ofte i et samspil mellem forskning og videninstitutioner og virksomhederne, ikke mindst de store virksomheder. Iværksættere og mindre virksomheder kan få et skub af et samspil med veletablerede virksomheder. Samspil er derfor grundlaget for fremtidens vækst.

Der er behov for et styrket samspil mellem virksomheder og uddannelsessystemet. Udveksling af medarbejdere og studerende er et afgørende element i at øge samspillet.

Det betyder at:

- **Uddannelser skal udbydes i sammenhæng** med de erhvervsmæssige styrker som fx TEK0-centret.
- **Der skal praktik ind i uddannelser på alle niveauer,** og studerende skal i højere grad lave projekter i virksomhederne.
- **Uddannelsesinstitutionerne bør holde kontakt med deres tidligere studerende** fx ved at invitere dem »hjem« til institutionerne en gang årligt med et tilbud om faglig opdatering.
- **Forpligtende samarbejde mellem virksomheder og institutioner skal udbygges.** Som et konkret eksempel kan uddannelsesinstitutioner modvirke problemer med stramme budgetter og forældet udstyr ved i højere grad at bruge virksomhedernes udstyr i uddannelsesforløb.

Ikke kun individer skal blive klogere, virksomheder skal også blive dygtigere. Det betyder, at der skal fokus på de systemer og mekanismer, der hjælper den enkelte virksomhed videre i sin udvikling. Det gælder såvel den helt nyetablerede virksomhed som den lille virksomhed med få ansatte, der har brug for et skub for at komme i gang med at vokse.

Iværksættere og eksisterende virksomheder skal have information, vejledning og rådgivning af høj kvalitet. Det skal være nemt at få hjælp, og virksomhederne skal ledes videre til den hjælp, der er nødvendig for den enkelte virksomhed. Det er kun nemt, hvis det er overskueligt.

Det betyder at:

- Der skal sikres et sammenhængende system for information, vejledning og rådgivning i den nye region i samspil med de relevante parter. Der skal ses på arbejdsdelingen med nye øjne, ikke kun på formidlingssiden men også på regionens tilbud inden for rådgivning og innovation. Der er behov for opsøgende og uvildige facilitatorer.

Landbrugets rådgivningssystem er et godt eksempel på, hvordan den nyeste viden hurtigt bringes ud, hvor den skal bruges.

Regionens forskningsmæssige styrker skal i samspil med regionens erhvervmæssige styrker, og i samspillet videreudvikles styrkerne.

Det betyder at:

- Der er behov for uvildige »mæglere« og fysiske mødesteder og faciliteter til fælles

projekter. Flere steder i regionen er sådanne muligheder etableret, men der er behov for at skabe overblik, arbejdsdeling og synlighed – og måske flere muligheder.

3.4.

■ Yderområdernes muligheder skal udnyttes

Yderområdernes muligheder kan bedst udnyttes gennem et velfungerende samspil med stærke vækstcentres ressourcer i form af bl.a. videninstitutioner.

I det følgende trækker vi turisme/oplevelsesøkonomi og fødevarer frem – ikke fordi det er de eneste sektorer, der kan påvirke udviklingen i yderområderne og heller ikke, fordi sektorerne kun har betydning i yderområderne. Sektorerne har imidlertid en særlig betydning for yderområderne.

Turismen og oplevelsesøkonomien skal udløse sine potentialer til gavn for hele regionen. Det kræver samarbejde og nytænkning.

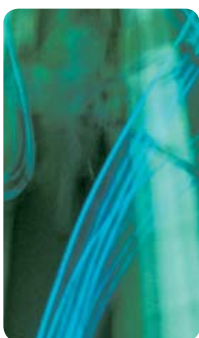
Det betyder:

- En ny organisering af turismesektoren, der gør op med rivalisering om offent-

lige midler til overlappende markedsføring etc.

- **En fælles vision og strategi på tværs af forskellige turismeformer** (kyst, by, erhverv) - og for samspillet med oplevelsesøkonomien
- **Opdatering af turismeproduktet** i form af infrastruktur, kommunal service og kulturelle tilbud. En opgave som involverer alle vækstforums parter.
- **Videreudvikling af turismeproduktet** bl.a. gennem et øget samspil med oplevelsesøkonomien.
- **Større synlighed** gennem markant forøget og bedre koordineret markedsføring, idet en sådan er afgørende for en større omsætning og beskæftigelse.
- **Udnyttelse af synergi mellem markedsføring over for danske turister og potentielle tilflyttere** til gavn for yderområderne.
- **Uddannelse.** Sektoren skal forpligte sig til uddannelse. De mennesker, turisten møder, skal kende turismeproduktet og hjælpe turisten videre til andre og nye oplevelser. Det er en stor udfordring at hæve uddannelsesniveaet, men samtidig er sektoren også en mulig indgang for de mennesker i regionen, som endnu ikke har en uddannelse.

Fødevarerektoren er et blandt flere gode eksempler på, hvordan sammenhængende systemer, der involverer ikke kun den egentlige produktion i dette tilfælde af fødevarer, men også den nødvendige service, videnoverførsel og tilknyttede teknologi-, forarbejdnings- og afsætningsvirksomheder, kan udgøre en stærk samlet erhvervsstyrke.

Fødevarerektoren rummer et potentiale for at bygge bro mellem centre og yderområder, gennem samspillet mellem forskningsmæssige kompetencer og produktion af råvarer og videreforarbejdning heraf.

Forskningsmæssige styrker skal videreudvikles med henblik på at fremme nye erhvervmæssige muligheder fx på det højteknologiske område.

Nye muligheder for samspil skal udnyttes fx til produktion af biomasse til energiformål, non-food produktioner til industrielle formål eller specialprodukter til sundhedsfremme.

Det betyder at:

- **Regional fødevarereproduktion skal videreudvikles.** Dette spor i fødevarereproduktionen videreudvikles med henblik på at producere mærkevarer som fx »Sam-sø Grønt« samt med fokus på fødevarereksporten.
- **Nicheproduktioner og regional fødevarereudvikling skal udvikles i samspil med turismen,** for eksempel kan gastronomiske smagsoplevelser være med til at fremme turismen i regionen.

Der er behov for et særligt fokus på regionens yderområder. Også i yderområderne skal alle, mennesker og virksomheder, blive dygtigere. Yderområderne står derudover med store udfordringer som følge af bl.a. fraflyt-

ning og lavere erhvervsindkomst. I det videre arbejde med vækstforums særlige forpligtelse over for yderområderne kan der tages udgangspunkt i de udviklingsstrategier, der allerede er udarbejdet for nogle af regionens yderområder.³

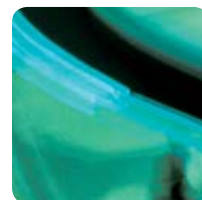
Vækstforum har en særlig forpligtelse over for yderområderne. Yderområderne står over for de samme udfordringer som resten af regionen - men de kan have en anden styrke og et andet udtryk. Hvis yderområdernes potentialer skal udløses, kræver det en målrettet indsats.

Det betyder at:

- **Der skal være et åbent samspil mellem yderområder og centre.** Eksempelvis betyder en satsning på stærke uddannelsesinstitutioner ikke, at man ikke kan modtage uddannelse, hvis man bor eller som virksomhed er beliggende fjernt fra en relevant uddannelse. Institutionerne skal være åbne over for at gennemføre uddannelsesforløb på stedet, hvor det kan afhjælpe et konkret behov hos det lokale erhvervsliv, hvis der er et tilstrækkeligt grundlag. Og rådgivningssystemet skal opbygges, så det også når ud til virksomheder i yderområderne.

- **Der skal fokus på områdernes attraktivitet som bosætningsområder.** Det hænger sammen med behovet for en sammenhængende fysisk og digital infrastrukturplan. Men igen skal der fokus på de gode erfaringer, og vi skal også lære af de samfund som mod al »fornuft« udvikler sig positivt.
- **Der skal fokus på erhverv der rummer et særligt potentiale for yderområderne.** Turisme og fødevarer, som er nævnt ovenfor, er gode eksempler herpå.

³ »Vækstsamarbejdet for Grenaa og Nr. Djurs, Vækststrategi«, »Erhvervsudviklingsstrategi for Samsø i perioden 2004-2006«, »Omstilling og udvikling af de fiskeriafhængige områder«, alle kan findes på www.ebst.dk

MEDLEMMER AF DET MIDLERTIDIGE VÆKSTFORUM FOR REGION MIDTJYLLAND

Følgende blev udpeget af økonomi- og erhvervsministeren som medlemmer af det midlertidige vækstforum for Region Midtjylland:

Amtsborgmester Otto Herskind Jørgensen, Vejle Amt
Amtsborgmester Knud Munk Nielsen, Ringkjøbing Amt
Amtsborgmester Bent Hansen, Viborg Amt
Amtsborgmester Johannes Flensted-Jensen, Århus Amt
Borgmester Johannes Stensgaard, Viborg Kommune
Borgmester Louise Gade, Århus Kommune
Borgmester Gert Schou, Grenaa Kommune
Borgmester Lars Krarup, Herning Kommune
Borgmester Viggo Nielsen, Skjern Kommune
Viceborgmester Hans Bang-Hansen, Horsens Kommune
Direktør Bolette van Ingen Bro, Videncentret for Fødevarerudvikling
Direktør Kirsten Høg, Danmarks Transport Akademi
Rektor Lauritz B. Holm-Nielsen, Aarhus Universitet
Adm. direktør Thorning Bonne Larsen, FAA Holding A/S
Hotelejer Niels Nygaard, Hotel Gammel Skivehus
Områdedirektør Heine Bach, Nordea Bank
Adm. direktør Lars Aagaard, Grundfoss A/S
Adm. direktør Poul Erik Schou-Pedersen, Kamstrup A/S
Direktør Lone Færch, Færch Holding A/S
Gårdejer Niels Mikkelsen, Hjerm
El-installatør Søren Skræddergaard, Skræddergaard El-installation A/S
Fabrikant Poul Ulsøe, B. Rustfrit Stål A/S
Formand Lone Rasmussen, DHK
Butikschef Jørgen Sumborg, Inspiration A/S
Adm. direktør Linda Kusk, Privat Plejen
Formand Viggo Thinggaard, HK
Prorektor Susan Dalum, CVU Vitus Bering Danmark

Formandskabet:

Hotelejer Niels Nygaard, Hotel Gammel Skivehus (formand)
Amtsborgmester Knud Munk Nielsen, Ringkjøbing Amt
Borgmester Viggo Nielsen, Skjern Kommune
Rektor Lauritz B. Holm-Nielsen, Aarhus Universitet

Som observatører for de regionale arbejdsmarkedsråd:

Flemming Toftdahl-Olesen, Det Regionale Arbejdsmarkedsråd, Viborg
Svend Aage Hansen, Det Regionale Arbejdsmarkedsråd, Vejle

